

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

25 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:
Președinte – Timofti Vladimir,
Judecători – Plămădeală Ghenadie, Țurcan Anatolie

Examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de către condamnatul *Popa Oleg*, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2021, în cauza penală în privința lui

Popa Oleg XXXXX, născut la XXXXX, originar din r-nul XXXXX, domiciliat în mun. XXXXX, str. XXXXX, ap. XXXXX, anterior necondamnat,

în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) Cod penal.

Termenii de examinare:
prima instanță: 29.05.2020 - 18.03.2021;
instanța de apel: 22.04.2021 - 08.11.2021;
instanța de recurs în anulare: 15.02.2022 - 25.05.2022.

Asupra motivelor invocate în recursul în anulare, în baza materialelor cauzei penale, Colegiul penal

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 18 martie 2021, *Popa Oleg* a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.264¹ alin.(1) Cod penal și în baza acestei Legi a fost condamnat la pedeapsa sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității - **240** (două sute) ore, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

A fost hotărâtă soarta corpurilor delictive.

2. În sentință, prima instanță a constatat în fapt că:

Popa Oleg, la 20 februarie 2020, aproximativ la ora 19:40, în timp ce conducea automobilul de model "Hyundai Sonata" cu numărul de înmatriculare XXXXX, pe str. Studenților, intersecție cu bd. Moscova, mun. Chișinău, a fost implicat într-un accident rutier și anume automobilul condus de *Popa Oleg*, a tamponat din spate automobilul de model "Mercedes E220" cu numărul de înmatriculare XXXXX, care era condus de Tichișan

Oleg, din care motiv inculpatul Popa Oleg, a fost supus alcooltestului "Drager", în vederea constatării faptului de consumare a alcoolului.

În rezultatul la ce s-a constatat o concentrație de alcool în aerul expirat de către Popa Oleg de 1,23 mg/l, care conform art. 134¹² alin.(3) Cod Penal se califică ca stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat.

Ulterior, Popa Oleg a fost condus la Dispensarul Republican de Narcologie din mun. Chișinău, în vederea examinării medicale cu privire la stabilirea stării de ebrietate și naturii ei, iar conform procesului verbal de constatare a faptului consumului de alcool nr. 7697 din 20 februarie 2020, s-a stabilit la Popa Oleg, concentrația alcoolului în sânge în proporție de 2,33 g/l, iar în aerul expirat de 1,08 mg/l, care potrivit art. 134¹² alin. (3) Cod Penal, constituie stare de ebrietate cu grad avansat, prin ce a comis încălcarea prevederilor pct.14, lit. a) al Regulamentului Circulației Rutiere, care prevede că: *"conducătorului de vehicul îi este interzis: a) să conducă vehiculul în stare de ebrietate, sub influența drogurilor sau altor substanțe contraindicate, sub influența preparatelor medicamentoase care provoacă reducerea reacției, fiind bolnav, traumatizat sau într-o stare avansată de oboseală de natură să-i afecteze capacitatea de conducere"*.

Astfel, acțiunile lui *Popa Oleg* au fost încadrate juridic în baza art.264¹ alin.(1) Cod penal, după semnele calificative – *"conducerea mijlocului de transport de către o persoană care se află în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat"*.

3. Nefiind de acord cu sentința, inculpatul *Popa Oleg* a declarat recurs solicitând casarea sentinței primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru primă instanță, prin care să fie achitat de comiterea infracțiunii incriminate.

3.1. În susținerea recursului declarat, inculpatul Popa Oleg a invocat că:

- la materialele cauzei nu au fost acumulate probe incontestabile ce ar dovedi cu certitudine că la 25.08.2019 ar fi condus automobilul în stare de ebrietate;

- fiind audiat, în cadrul urmăririi penale a declarat că nu-și recunoaște vina, deoarece nu a fost la volanul automobilului implicat în accident. Cauza penală privind învinuirea sa a fost examinată în absența lui, fiindu-i încălcat dreptul la apărare;

- martorii audiați sunt persoane care activează în calitate de agenți de patrulare și nu puteau vedea cine se află la volanul automobilului, deoarece s-au prezentat peste jumătate de oră de la producerea accidentului rutier.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2021, recursul declarat a fost respins ca nefondat, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. Pentru a se pronunța, instanța de recurs a menționat că, inculpatul în ședințele de judecată în instanța de fond din 09.06.2020, 16.06.2020, 14.07.2020, 03.09.2020, 22.09.2020, 04.01.2021, 22.02.2021 și 25.02.2021 nu s-a prezentat din motive necunoscute instanței.

Respectiv prin încheierea din 25.02.2021, Popa Oleg a fost anunțat în căutare, iar la 10.03.2021, inspectoratul de Poliție Râșcani al DP mun. Chișinău, a informat instanța de judecată că la 04.03.2021, în privința lui Popa Oleg a fost pornit dosarul de căutare nr.2021020100.

Ținând cont de cele constatate, instanța de recurs a dispus examinarea cauzei în lipsa inculpatului.

În continuare, instanța de recurs a menționat că, prima instanță, corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, just a concluzionat că inculpatul a săvârșit infracțiunea prevăzută la art.264¹ alin.(1) Codul penal - „*conducerea mijlocului de transport de către o persoană care se află în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat*”.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală, fiind corect apreciate, respectându-se prevederile art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor și anume prin: declarațiile martorilor Bulat Sandu, Procopciuc Nicolae, Tichisan Oleg, precum și prin probele scrise: procesul-verbal privind consemnarea circumstanțelor constatate din 15 martie 2020, potrivit căruia se indică comiterea unui accident rutier cu implicarea lui Popa Oleg la 20 februarie 2020, precum și a faptului că în urma testării alcoolscopice a acestuia s-a stabilit că se afla în stare de ebrietate cu grad avansat, la volanul automobilului (f.d.9); procesul-verbal nr. 7697 al examinării medicale de constatare a faptului de consumare a alcoolului, stării de ebrietate și naturii ei din 20 februarie 2020, care atestă că de la Popa Oleg, a fost colectată proba biologică de sânge și aerul a fost investigat la aparat, iar ca rezultat în concluzie s-a stabilit că acesta se află în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat (f.d.11); permisul de conducere pe numele lui Popa Oleg, nr. XXXXX, anexat la cauza penală în calitate de mijloc material de probă prin ordonanța din 05 mai 2020 (f.d.16).

Totodată, instanța de recurs a notat că, prima instanță în mod justificat a constatat că nu există nici un temei pentru a pune la dubii probatoriul administrat, or, că în cadrul ședinței de judecată au fost prezentate suficiente probe pertinente, concludente, veridice și utile, care demonstrează pe deplin vinovăția inculpatului Popa Oleg în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) Cod penal.

Instanța de recurs a reținut ca fiind pertinente și concludente declarațiile martorului Tichisan Oleg, care de altfel nu este agent al statului, după cum susține inculpatul și care a comunicat instanței că *”... la 20 februarie 2020, se deplasa cu automobilul de model Mercedes E124, n/î XXXXX, pe str. Studenților spre str. Dimo, unde la intersecția cu Bd. Moscova a stopat la trecerea de pietoni, la un moment fiind lovit din spate de automobilul de model Hundai Sonata, numărul de înmatriculare XXXXX, la volanul căruia se afla Popa Oleg, în stare de ebrietate, deoarece acesta nici nu putea coborî din automobil, avea un comportament agresiv și avea miros*

puternic de alcool, obiectându-i de ce a fost chemată poliția și acesta nu putea ține echilibrul...”.

Iar prin declarațiile martorilor Bulat Sandu și Procopciuc Nicolae s-a confirmat faptul că anume, Popa Oleg se afla la volanul mijlocului de transport de model ”Hundai Sonata”, cu numărul de înmatriculare XXXXX în momentul producerii accidentului rutier, că acesta conducea vehiculul fiind în stare de ebrietate cu grad avansat.

La fel, faptul conducerii mijlocului de transport de către Popa Oleg în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat s-a confirmat și prin proces-verbal nr. 7697 al examinării medicale de constatare a faptului de consumare a alcoolului, stării de ebrietate și naturii ei din 20 februarie 2020 prin care s-a stabilit la Popa Oleg, concentrația alcoolului în sânge în proporție de 2,33 g/l, iar în aerul expirat de 1,08 mg/l care potrivit art. 134¹² alin. (3) Cod penal, constituie stare de ebrietate cu grad avansat.

Versiunea inculpatului precum că, martorii audiați în instanța de judecată sunt agenți ai statului, instanța de recurs a apreciat-o ca fiind o metodă de apărare, menționând că acești martori au fost audiați în instanța de judecată sub jurământ și fiind avertizați despre răspunderea penală ce o poartă pentru darea de declarații false. Respectiv, careva motive de a pune la îndoială veridicitatea și obiectivitatea declarațiilor acestora, mai ales în situația în care declarațiile lor coroborează cu alte probe administrate de organul de urmărire penală și cercetate de instanța de judecată, instanța de recurs nu a constatat.

Cu referire la argumentul recurentului precum că, examinarea cauzei în prima instanță a avut loc în absența sa și că astfel i-ar fi fost încălcat dreptul la apărare, instanța de recurs le-a respins ca fiind nefondat, or, examinarea cauzei în instanța de fond a avut loc în lipsa inculpatului Popa Oleg, anume din motivul eschivării ultimului de a se prezenta în fața instanței de judecată, adică din motive ce-i sunt imputabile doar lui.

5. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, condamnatul *Popa Oleg*, a declarat recurs în anulare, prin care solicită casarea totală a deciziei instanței de recurs, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de recurs.

În motivarea recursului în anulare, recurentul a invocat că, i-a fost încălcat în mod grav dreptul la apărare prin faptul examinării cauzei în lipsa inculpatului, or motivele neprezentării în instanța de apel a fost faptul că se afla la tratament medical - Covid-19.

6. *Examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, din următoarele considerente.*

Potrivit dispozițiilor art. 456 Cod de procedură penală, *recursul în anulare este supus unei verificări prealabile judecării în fond a acestuia, astfel că, instanța de recurs este obligată să îndeplinească actele procedurale preparatorii și să examineze admisibilitatea în principiu a recursului în anulare în conformitate cu prevederile art. art.431 și 432 Cod de procedură penală, care se aplică în mod corespunzător.*

În conformitate cu art. 432 alin.(2), pct. 4) Cod de procedură penală, *instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de judecată, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.*

În conformitate cu art.453 alin.(1) Cod de procedură penală, raportat la prevederile art.6 pct. 44) ale aceluiași Cod, art. 4§2 al Protocolului nr. 7 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, *hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental din cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.*

Prevederile pct. 44) art.6 Cod de procedură penală determină ca *viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, o încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.*

Reieșind din prevederile legale menționate, Colegiul penal reiterează că, una din cerințele esențiale la declararea recursului în anulare este motivarea acestuia din punct de vedere al prezenței erorii de drept, comise la judecarea cauzei, ce cade sub incidența noțiunii de viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea atacată.

La caz, din textul recursului în anulare declarat, Colegiul penal atestă că recurentul invocă afectarea deciziei instanței de recurs adoptate în prezenta cauză, de un viciu fundamental, exprimat prin încălcarea *dreptului la apărare*, susținând în acest sens, că instanța de recurs a încălcat procedura penală privind citarea inculpatului la ședințele de judecată în instanța de recurs și examinarea cauzei în lipsa ultimului.

Analizând hotărârea atacată prin prisma respectivelor critici, Colegiul penal menționează, că aceste argumente sunt declarative și se combat prin materialele dosarului, prin care se constată contrariul și anume că, condamnatul Popa Oleg în corespundere cu art.236 alin. (2) Cod de procedură penală a fost citat legal, fiind informați despre data și ora ședinței de judecată din 08.11.2021.

La 08.11.2021, ora 20:25 min., condamnatul Popa Oleg a expediat în adresa Curții de Apel Chișinău o cerere prin care a solicitat amânarea ședinței de judecată pe motiv că este bolnav de COVID- 19 și dorește să-și angajeze un avocat(f.d.139).

Astfel, Colegiul penal consideră că, instanța de recurs corect a apreciat cererea condamnatului Popa Oleg privind amânarea ședinței de judecată ca fiind tendențioasă, or, la cererea de amânare, inculpatul nu a anexat nici o probă care ar confirma că este bolnav de COVID-19 și este în imposibilitate de a se prezenta la ședința de judecată.

Mai mult ca atât, se atestă că în instanța de fond, fiind prezent la două ședințe de judecată, Popa Oleg la fel și-a motivat absențele prin faptul că a fost bolnav, fără a prezenta instanței înscrisuri confirmative în acest sens, or, pe parcursul examinării cauzei în instanța de fond, inculpatul a fost prezent doar la două ședințe de judecată din 11 ședințe petrecute. Drept urmare prin încheierea judecătoreiei Chișinău, sediul Buiucani din 25.02.2021, Popa Oleg a fost anunțat în căutare (dosarul de căutare 2021020100 (f.d.108-111).

În acest context, Colegiu penal reține prevederile art.331 alin. (2) Cod de procedură penală – *părțile și persoanele prezente la ședința de judecată sânt obligate să se prezinte la data numită fără a fi citate suplimentar și respectiv dispoziția art.447 alin.(1) Cod de procedură penală - judecarea recursului se face cu citarea procurorului, avocatului și celorlalte părți. Participarea procurorului și a avocatului în ședința instanței de recurs este obligatorie. Neprezentarea inculpatului, părții vătămate, părții civile și părții civilmente responsabile legal citate, precum și a reprezentanților lor nu împiedică examinarea recursului, însă dacă este necesar, instanța de recurs poate recunoaște prezența lor obligatorie, informându-i despre aceasta. Prezența inculpatului aflat în stare de arest este obligatorie, cu excepția cazului în care acesta refuză să fie escortat la ședință.*

Prin urmare, Colegiul penal conchide că criticile formulate de către condamnat, referitor la încălcarea procedurii de citare și a dreptului la apărare nu pot fi acceptate și contravin dispozițiilor Legii mai sus nominalizate, or argumentele invocate în recursul în anulare se contrazic cu materialele cauzei penale, instanța de recurs sesizând clar intenția condamnatului de tergiversare a examinării cauzei.

Colegiul penal consideră că, decizia instanței de recurs privind examinarea cauzei în lipsa inculpatului, nu afectează dreptul acestuia la un proces echitabil, în contextul în care pe parcursul examinării cauzei Popa Oleg a fost reprezentat de avocatul, Taban Natalia.

Mai mult ca atât, dânsul a depus la 30.03.2021 recursul către Curtea de Apel Chișinău (f.d.129-131), având obligația de a se prezenta, însă Popa Oleg a renunțat de a se apăra personal în fața instanței de recurs aflându-se peste hotarele țării, fapt confirmat prin informația ACCES (f.d.140) .

La acest capitol, Colegiul penal reține hotărârea *Năstase v. Republica Moldova* din 17 ianuarie 2019 (cererea nr.74444/11), în care Curtea a relevat că „în cazul când prin atitudinea sa, anume reclamantul a determinat examinarea cauzei în absența sa de către instanțele judecătorești naționale, concluzionând că, prin acțiunile sale, reclamantul a renunțat la dreptul său de a se apăra personal. Totodată, având în vedere că prezenta cauză nu se referă la un acuzat necitat sau nereprezentat de către un avocat și ținând cont de marja de apreciere a autorităților naționale, Curtea a considerat că, de fapt, condamnarea reclamantului *în absența* și refuzul instanțelor de a reexamina cauza în prezența sa nu au constituit o pedeapsă disproporționată”.

Totodată urmează de menționat și practica CEDO, *cauza Kattan versus România (decizia din 21 ianuarie 2014)*, prin care s-a statuat că nu va fi încălcat art.6 din CEDO, în cazul când inculpatul contribuie la crearea unei situații, în care în mod rezonabil a putut prevedea consecințele comportamentului său - examinarea cauzei în lipsa sa. În cazul când inculpatul a cunoscut despre desfășurarea judecății și nu s-a prezentat în fața instanțelor, este vorba despre o condiție procesuală culpabilă a inculpatului.

De asemenea, instanța de recurs accentuează, că soluția respectivă a instanței de apel, vine în concordanță și cu jurisprudența CtEDO, care în § 35 din hotărârea în cauza Avramenco vs Moldova a statuat, că nu poate fi admisă cerința reclamantului cu privire la constatarea încălcării art. 6§1 CEDO, în contextul în care acesta nu a prezentat motive întemeiate în privința lipsei sale de la judecarea cauzei.

În aceste circumstanțe, Colegiul penal conchide că criticile formulate de către apărător, referitor la încălcarea procedurii de citare a inculpatului nu pot fi acceptate și urmează a fi respinse ca neîntemeiate.

Totodată, Colegiul penal evidențiază că, dreptul la un proces echitabil, consfințit în art.6 din Convenție, coroborat cu accesul liber la justiție și prezumția nevinovăției - drepturi fundamentale prevăzute în art. art.20, 21 din Constituție, enunță și preeminența principiului supremației dreptului. Unul din elementele fundamentale ale preeminenței principiului supremației dreptului este garantarea securității raporturilor juridice, care înseamnă, că o soluție definitivă a oricărui litigiu, inclusiv de natură penală, nu trebuie rediscutată.

Acest principiu insistă asupra faptului că, nici o parte în proces nu este în drept să solicite reluarea procesului de judecată în scopul unei noi soluționări a cauzei după ce hotărârea a devenit definitivă și irevocabilă, excepție făcând doar temeiurile stricte prevăzute de Lege.

În speță, hotărârea atacată nu este afectată de viciu fundamental și a căpătat putere de lucru judecat (*res judicata pro veritate habetur*), ce produce o cauză de împiedicare a pornirii, continuării, judecării cauzei penale ori redeschiderii acesteia.

De asemenea, se menționează că principiul securității raporturilor juridice, consfințit în art. 6 din Convenție, *cere inter alia ca*, atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (hotărârea *Brumărescu vs România din 28 octombrie 1999*).

Mai mult ca atât, potrivit dispoziției art.4§2 din Protocolul 7 CEDO, redeschiderea procesului, conform Legii și procedurii penale a statului respectiv, poate fi efectuată, doar în cazul în care au apărut fapte noi, ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente și sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată.

La caz, instanța de recurs în anulare stabilește că hotărârea contestată nu este afectată de nici un viciu fundamental, fiind conformă prevederilor legale și această hotărâre judecătorească rămasă definitivă și irevocabilă

capătă putere de lucru judecat, ce produce o cauză de împiedicare a pornirii, continuării, judecării cauzei penale ori redeschiderii acesteia.

În acest context, Colegiul penal a stabilit că la examinarea prezentului recurs în anulare, nu s-au constatat erori de drept comise de către instanța de recurs, ce ar indica la existența unui viciu fundamental în cauză și ar afecta hotărârea irevocabilă, fapt ce impune inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de către condamnatul *Popa Oleg*, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu art. art. 456 alin.(1), 432 alin.(2), pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de către condamnatul *Popa Oleg*, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2021, în propria cauză penală, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 07 iulie 2022.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Plămădeală Ghenadie

Țurcan Anatolie